

Život Cirkvi

Ročník 15

5/2008

A photograph of two men in clerical attire. The man on the left has grey hair and a beard, while the man on the right has short grey hair. They are both looking downwards and to the left. They are wearing black cassocks with gold chains. The background is slightly blurred, showing a red curtain and a white wall with a black metal grille.

**Nové kánonické usporiadanie
Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku**

Bratislavským eparchom sa stal Peter Rusnák

Aby duch zavaneľ v cirkevných štruktúrach, v ekuméne i školstve

Milí poslucháči, končí nám prvý mesiac ďalšieho roka a tak Vás v rámci štvrtkového komentára opäť pozdravujem a rád sa podelím o pár myšlienok. Nebudú to žiadne nové úvahy, len ponuka určitého uhla pohľadu na to, čo je aj Vám všeobecne známe.

Samozrejme, nedá mi nezačať včerajšími historickými zmenami v hierarchickom usporiadaní Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku. Ponajprv popriať hojnosť milostí tým, ktorým v ňom boli zverené nové zodpovednosti. Neide len o niečo formálne či administratívne. Každá myšlienka si vyžaduje stvárnenie, či už v slove, obraze alebo soche. Aj sviatosti sa podstatne skladajú z matérie a formy. Takým je aj celkový život Cirkvi: dôležitý je duch, ale aj ten potrebuje svoje stvárnenie. Je ním práve hierarchické usporiadanie Cirkvi, ktoré je dokonca Božského pôvodu. Teda nielen ovocie praktickej skúsenosti. Z toho vyplýva dôležitý fakt, že Boh sa stavia na stranu svojej ustanovizne a udržiava ju pri živote. Túto štruktúru, ktorú možno prirovnať k domu, však teraz treba naplniť. A to je výzva pre všetkých, ktorí ju tvoria. Nielen nový biskup a povýšený arcibiskup, ale všetci veriaci. Prichádza mi na myseľ, čo povedal biskup kňazovi pri posviacke novopostaveného chrámu: kostol stojí, ale to je len jedna polovica námahy. Teraz ho treba naplniť. Prajem všetkým gréckokatolíckym veriacim aby nové hierarchické usporiadanie svojich cirkevných štruktúr naplnili novým, čulým náboženským životom.

V minulý piatok, na sviatok Obrátenia sv. Pavla sa skončil ďalší týždeň modlitieb za jednotu kresťanov. Aj na Slovensku ho sprevádzali mnohé najmä modlitebné podujatia, či už v rámci jednotlivých cirkví, ale najmä spoločné ekumenické aktivity. Zo spravodajstva, ktoré som priebežne sledoval, možno pozorovať, že ekumenická myšlienka preniká už aj – povedal by som – na „miestnu úroveň“. Správy o spoločných ekumenických podujatiach prichádzali z mnohých farností celého Slovenska a bolo z nich cítiť nadšenie a kreativitu. Teda jasné známky „vanutia Ducha“. Veď on je hlavným hýbateľom ekumenického diania. Všetko toto sú dôvody na radosť a nádej. Všimol som si však jednu črtu, na ktorú by som rád aspoň spätne poukázal. Zdá sa, že do ekumenického pohybu sa vniesla predstava, že každému zo zúčastnených ide o to, aby sme si dobre vychádzali. Spolu sa modlíme, spolu podnikáme kultúrne či charitatívne aktivity, ale naďalej zostávame každý na svojom a po svojom. Eventuálne sa my katolíci snažíme stať lepšími katolíckymi, evanjelici lepšími evanjelikmi, kalvíni lepšími kalvínmi. Samo o sebe pekná vec, ale vytráca sa pritom podstatný dôvod i cieľ ekumenizmu, modlitieb i snažení: vytvoriť čím skôr plnú a to aj vonkajšiu jednotu! Priznajme si, že si ju ani my sami nevieme predstaviť. Vôbec neznamená „návrat zblúdilych synov do Iona Katolíckej cirkvi“, ako sa to v minulosti neraz hovorilo. Znamená to návrat k pôvodnej „jednote v mnohosti“. Tak ako je v rámci samotnej Katolíckej cirkvi veľa obradov s veľmi odlišným bohatstvom liturgie i teológie, ale tvoriac v zásade jednotu. Žiada sa postupne si utvárať

v mysli predstavu, že pápežstvo bude „službou jednoty“ pre všetkých, ako to jasne smeroval už Ján Pavol II. Že evanjelici budú s celou svojou liturgickou a teologickou tradíciou jedným z „rítov“ jedinej Cirkvi. Že tak ako nemajú problém gréckokatolíci ísť na rímskokatolícku omšu a naopak, keď im podmienky nedovoľujú zúčastniť sa vlastného obradu, podobne bude môcť ísť katolík ku kalvínom a naopak. Toto všetko je podstatným cieľom modlitieb za jednotu kresťanov. Zdalo sa mi, že sa vytráca aj z tých, čo sa za ňu úprimne modlia. Preto ho pripomínam aspoň touto formou.

A do tretice nám agenda týchto dní opäť vyplavila problém škôl, najmä cirkevných, a otázky spojené s tým, či majú patriť medzi súkromné alebo verejné, kto ich má financovať a podobne. Známe „kto má mládež, má budúcnosť“ možno povedať aj formou „kto má školu, má budúcnosť“. O charakter školstva prebieha neustály a intenzívny boj v celej Európe. Právom. Nastáva tu však paradoxná situácia. Práve liberálne prúdy, odvolávajúce sa z jednej strany na absolútnu slobodu sa z druhej strany snažia zamedziť slobodu rodičov rozhodovať o výchove svojich detí. Je to právo, ktoré im garantuje Ústava Slovenskej republiky a je špecifikované aj v Základnej zmluve medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou. Celkom logicky sa v druhom paragrafe 13. článku tejto Zmluvy uvádza: „Školy a školské zariadenia (uvedené v odstavci 1) majú rovnaké postavenie ako štátne školy a školské zariadenia a sú neoddeliteľnou a rovnocennou súčasťou výchovno-vzdelávacej sústavy Slovenskej republiky.“ Ak štát nevytvorí možnosť voľby, neumožňuje tým svojim občanom slobodne a zodpovedne sa rozhodovať. Zámerne používam výraz „občanom“ a nie „veriacim“. Náboženský postoj je vec vnútorná. Ale štát – a to vychádzajú z nosných právnych garancií našej civilizácie, ako je Charta ľudských práv –, sa zaväzuje rešpektovať náboženské presvedčenie a jeho verejné vyjadrovanie ako jedno zo základných ľudských práv. Napodiv práve táto sloboda najviac vadí slobodou sa oháňajúcim liberálom. Rád by som im pripomenul, čo zvykne hovoriť bruselský kardinál Godfried Danneels: „Je pravda, že môj otec bol slobodomurár. Ale on bol tak konsekvantný slobodomurár, že rešpektoval aj moje rozhodnutie vstúpiť do seminára a stať sa kňazom“. A veriacim i kňazom by som rád pripomenul výzvu, ktorú vyjadril arcibiskup Sokol v úvodnom slove ostatného obežníka: je morálnou povinnosťou všetkých starať sa o rozvoj cirkevného školstva. Teda ako občania si obhajujeme svoje právo – a žiadne osobitné privilégia –, a ako veriaci si tým plníme svoju vnútornú morálnu povinnosť. Veď neide o vzájomný boj ideológií, ale o dobrú výchovu budúcich generácií. Napokon, práve od nej závisí, kto a ako doopatrjuje súčasnú mladú a strednú generáciu o pár desaťročí. A celkom na záver – neide o žiadne osobitné pretlačanie sa katolíkov. Stále sa totiž vec cirkevného školstva predstavuje ako problém Katolíckej cirkvi. Ide o všetkých veriacich a o spoločné dobro.

RV, Marián Gavenda

Anjel Pána: Nikdy nesmieme ustať v modlitbe za jednotu kresťanov!

Pápež Benedikt XVI. sa v nedeľu 27. januára napodludnie pomodlil spolu s veriacimi zhromaždenými na Námestí sv. Petra vo Vatikáne mariánsku modlitbu Anjel Pána. Pred ňou sa im prihovril:

„Drahí bratia a sestry,

v dnešnej liturgii evanjelista Matúš, ktorý nás bude sprevádzať týmto liturgickým rokom, predstavuje začiatok verejného Kristovho pôsobenia. To vo svojej podstate spočíva v ohlasovaní Božieho kráľovstva, v uzdravovaní chorých a v poukazovaní na skutočnosť, že toto kráľovstvo sa priblížilo, ba viac - už prišlo medzi nás. Ježiš začína ohlasovať v Galilei, v kraji, v ktorom vyrástol, na území považovanom za „perifériu“ vzhľadom na centrum hebrejského národa, ktorým bola Judea a v nej mesto Jeruzalem. Už prorok Izaiáš však predpovedal, že zem, ktorá bola určená kmeňom

Zabulona a Neftaliho, bude v budúcnosti oslávená (porov. Iz 8, 23). Ako hovorí Izaiáš: „Ľud, čo kráča vo tmách, uzrie veľké svetlo“ (Iz 9, 1), svetlo Krista a svetlo jeho evanjelia (porov. Mt 4, 12 – 16). Výraz „evanjelium“ používali v Ježišových časoch rímski imperátori na svoje slávnostné vyhlásenia. Nezávisle od ich obsahu boli definované ako „dobré zvesti“, teda ohlásenia záchranu, lebo imperátor bol považovaný za pána sveta a každý jeho edikt za posolstvo dobra. Aplikovať toto slovo na Ježišovo ohlasovanie malo teda veľmi silný kritický význam, akoby sa povedalo: Boh, nie imperátor, je Pánom sveta, a pravé evanjelium je evanjelium Ježiša Krista.

„Dobrá zvesť“, ktorú Ježiš ohlasuje, môžeme zhrnúť do týchto slov: Božie – alebo nebeské kráľovstvo – je blízko (porov. Mt 4, 17, Mk 1, 15). Čo znamená tento výraz? Určite neoznačuje pozemské kráľovstvo v priestore a čase, ale ohlasuje, že Boh je ten, kto kráľuje, že Boh je skutočným Pánom a jeho vláda je už prítomná, aktuálna, už sa uskutočňuje. Novosť Kristovho posolstva spočíva v tom, že v ňom sa Boh priblížil k nám, že teraz kráľuje uprostred nás, ako to dosvedčujú zázraky a uzdravenia, ktoré uskutočňuje. Boh kráľuje vo svete prostredníctvom svojho Syna, ktorý sa stal človekom, a v moci Ducha Svätého, ktorý sa nazýva „Božím prstom“ (porov. Lk 11, 20). Kam príde Ježiš, tam Duch Svätý prináša život a ľudia sú uzdravení zo svojich telesných a duševných chorôb. Božie kráľovstvo sa teda zjavuje prostredníctvom celostného uzdravenia človeka. Ježiš tak zjavuje

pravú tvár Boha plného milosrdenstva voči každej ľudskej bytosti, Boha, ktorý nám daruje život v hojnosti, ktorý nám daruje svoj vlastný život. Božie kráľovstvo je preto život, ktorý víťazí nad smrťou, je svetlo pravdy, ktoré rozháňa temnoty nevedomosti a klamstva.

Prosme Najsvätejšiu Máriu, aby vyprosila pre Cirkev tú istú vášeň pre Božie kráľovstvo, ktorá oduševňovala Ježiša Krista, vášeň pre Boha, pre jeho kráľovstvo lásky a života, vášeň pre človeka, ktorému ide v ústrety s túžbou darovať mu ten najvzácnejší poklad: lásku Boha, jeho Stvoriteľa a Pána.“

TK KBS, snímka RV

Generálna audiencia Benedikt XVI.: Harmónia viery a rozumu podľa sv. Augustína

Milí bratia a sestry,

po Týždni modlitieb za jednotu kresťanov sa dnes znovu vraciame k veľkej postave sv. Augustína. Môj predchodca Ján Pavol II. mu venoval v roku 1986, teda na 1 600. výročie jeho obrátenia, dlhý a obsažný dokument, apoštolský list Augustinum Hipponensem. Sám pápež definoval tento list ako „poďakovanie Bohu za dar, ktorý týmto zázračným obrátením poskytol Cirkvi a prostredníctvom nej celému ľudstvu“ (AAS 74, 1982, s. 802). K téme obrátenia sa chcem vrátiť v niektorej z ďalších katechéz. Ide totiž o základnú tému nielen Au-

gustínovho, ale aj nášho osobného života. V evanjeliu minulej nedele sám Pán zhrnul svoje ohlasovanie slovami: „Obráťte sa.“ Sledujúc cestu sv. Augustína, môžeme uvažovať o tom, čo toto obrátenie značí: hoci je niečím definitívnym a rozhodujúcim, predsa sa základné rozhodnutie musí rozvíjať, musí sa realizovať v celom našom živote.

Dnešná katechéza je venovaná téme viery a rozumu, ktorá je rozhodujúca, lepšie povedané, je to rozhodujúca téma v životopise sv. Augustína. Už v detstve si od matky Moniky osvojil katolícku vieru. No ako dospieva-

júci túto vieru zanechal, pretože nevidel jej rozumnosť a nechcel také náboženstvo, ktoré by pre neho nebolo aj výrazom rozumu, čiže pravdy. Jeho smäd po pravde bol radikálny a viedol ho ďaleko od katolíckej viery. No zároveň mu jeho radikálnosť nedovolila uspokojiť sa s filozofiami, ktoré nedospievali až k samotnej pravde, nedospievali až k Bohu. A to k Bohu, ktorý by nebol iba nejakou poslednou kozmologickou hypotézou, ale bol by pravým Bohom, Bohom dávajúcim život a vstupujúcim do nášho vlastného života. Celá intelektuálna a duchovná cesta sv. Augustína teda predstavuje aj dnes platný vzor pre vzťah medzi vierou a rozumom, ktorý je témou nielen pre veriacich, ale pre každého človeka hľadajúceho pravdu. Je to ústredná téma pre rovnováhu a osud každej ľudskej bytosti. Tieto dve stránky, vieru a rozum, nemožno oddeliť, ani stavať proti sebe, musia ísť vždy spoločne. Ako to po svojej konverzii napísal sám Augustín, viera a rozum sú „dve sily, ktoré nás privádzajú k poznaniu“ (Contra Academicos III. 20, 43). V tejto súvislosti sa oprávnené stali slávnymi dva Augustínove výroky (Sermones 43, 9), ktoré vyjadrujú harmonickú syntézu medzi vierou a rozumom: crede ut intelligas (ver, aby si rozumel) – čo značí, že viera otvára cestu k prekročeniu brány pravdy; no neoddeliteľne platí tiež: intellige ut credas (rozumej, aby si veril) – teda, že skúmaním pravdy možno nájsť Boha a uveriť.

Tieto dva Augustínove výroky vyjadrujú veľmi účinnú priamosť a zároveň hĺbkovú syntézu tohto problému, v ktorej Katolícka cirkev vidí vyjadrenie svojej vlastnej cesty. V dejinách sa táto syntéza začala formovať ešte pred príchodom Krista v stretnutí hebrejskej viery a gréckeho myslenia v helénskom judaizme. Potom ju prevzali a rozvinuli mnohí kresťanskí myslitelia. Súlad medzi vierou a rozumom značí predovšetkým to, že Boh nie je ďaleko: nie je vzdialený od nášho rozumu a od nášho života; je blízko každej ľudskej bytosti, blízko nášho srdca a blízko nášho rozumu, ak sa skutočne vydáme na cestu.

Práve na túto Božiu blízkosť k človeku upozornil Augustín s mimoriadnou intenzitou. Božia prítomnosť v človeku je hlboká a zároveň tajuplná, no možno ju spoznať a objaviť vo vlastnom vnútri: „Nechod von,“ zdôrazňuje Augustín, ale „obráť sa do seba samého; vo vnútornom človeku prebýva pravda; a ak zistíš, že tvoja prirodzenosť je premenlivá, prekroč seba samého. No pamätaj, keď prekračuješ seba samého, prekračuješ mysliacu dušu. Smeruj teda tam, kde sa rozsvecuje svetlo rozumu“ (De vera religione 39, 72). Práve tak, ako to zdôrazňuje vo svojom najslávnejšom výroku na začiatku Vyznania - duchovnej autobiografie napísanej na chválu Boha: „Stvoril si nás pre seba a nespokojné je naše srdce, kým nespočinie v tebe“ (Porov. I. 1, 1).

To, že sme ďaleko od Boha, značí, že sme vzdialení seba samým, ako vyznáva Augustín (Vyznania III. 6, 11), keď sa priamo na Boha obracia slovami: „Ty si bol vnútornejší nad moje vlastné vnútro a vyšší nad moju najvyššiu výšku“ (interior intimo meo et superior summo meo). A dodáva: „Ty si bol predom mnou, ja som sa

i od seba samého vzdaloval a nevedel som sa nájsť, tým skôr som nevedel nájsť ani teba“ (Vyznania V. 2, 2). Práve preto, že Augustín osobne prežil túto intelektuálnu a duchovnú cestu, vedel ju vo svojich dielach tak bezprostredne, hlboko a múdro opísať. V dvoch ďalších pasážach z Vyznania (IV. 4, 9 a 14, 22) priznáva, že človek je „veľkou otázkou“ (magna questio) a „veľkou hĺbinou“ (grande profundum), otázkou a hĺbinou, ktorú len Kristus môže vyjasniť a zachrániť. Dôležité je toto: človek, ktorý je ďaleko do Boha, je vzdialený aj od seba samého, odcudzený sebe samému a môže sa znovu nájsť, len ak sa stretne s Bohom. Takto dospeje aj k sebe, k svojmu pravému ja, k svojej pravej identite.

Ľudská bytosť, ako zdôrazňuje Augustín v diele Boží štát (XII. 27), je svojou prirodzenosťou spoločenskú, v dôsledku svojej neresti je však nespooločenskú. Zachraňuje len Kristus, jediný prostredník medzi Bohom a ľudstvom, ktorý je „univerzálnou cestou slobody a spásy“, ako to opakovane potvrdil môj predchodca Ján Pavol II. (Augustinum Hipponensem 21). Mimo tejto cesty, ktorá nikdy nechýbala ľudstvu, tvrdí Augustín v tom istom diele, „nikto nebol oslobodený, nikto nie je oslobodený a nikto nebude oslobodený“ (Boží štát X. 32, s. 316). Keďže jediný prostredník spásy, Kristus, je hlavou Cirkvi a je s ňou mysticky zjednotený, Augustín môže tvrdiť: „Stali sme sa Kristom. Skutočne, ak on je Hlavou a my jeho údmi, úplným človekom je on a my“ (In Iohannis evangelium tractatus 21, 8).

Cirkev, Boží ľud a Boží dom, je teda v augustiniánskom poňatí úzko spojená s koncepciou Kristovho tela, založenou na kristologickom výklade Starého zákona a na sviatostnom živote sústredenom na Eucharistiu, v ktorej nám Pán dáva svoje telo a premieňa nás na svoje telo. Podstatné je teda, že Boží ľud, Cirkev, je v kristologickom, nie v sociologickom zmysle skutočne včlenený do Krista, ktorý sa - ako hovorí sv. Augustín na jednej nádhernej strane - „modlí za nás, modlí sa v nás a my sa modlíme k nemu; modlí sa za nás ako náš kňaz, modlí sa v nás ako naša hlava, my sa k nemu modlíme ako k nášmu Bohu: preto v ňom spoznávame náš hlas a v nás spoznávame jeho hlas“ (Enarrationes in Psalmos 85, 1).

Na záver apoštolského listu Augustinum Hipponensem Ján Pavol II. kladie samotnému Augustínovi otázku, čo by povedal dnešným ľuďom. Odpovedá si slovami, ktoré Augustín napísal v jednom liste krátko po svojom obrátení: „Zdá sa mi, že by bolo treba priviesť ľudí späť k nádeji, že je možné nájsť pravdu“ (Epistulae 1, 1). Tú pravdu, ktorou je sám Kristus, pravý Boh, na ktorého sa obracia jednou z najkrajších a najslávnejších modlitieb z knihy Vyznania začínajúcej slovami: „Neskoro som ťa začal milovať, Krása taká stará a taká nová, neskoro som ťa začal milovať! Ty si bol vnútri, ja vonku, a tam som ťa hľadal, tam v tvých krásnych stvoreniach som ťa hľadal, ja ošklivý. Ty si bol so mnou, ale ja som nebol s tebou. Od teba ma odťahovalo všetko to, čo by vôbec nebolo, keby nebolo v tebe. Volal si a kričal, tak si prehlušil moju hluchotu. Skvel si sa, žiaril si, tak si zahnal

moju slepotu. Šíril si sladkú vôňu a ja som ju vdychoval a túžil som po tebe. Ochutnal som, teraz lačniem a smáď ma. Dotkol si sa ma a zahorel som túžbou po tvojom pokoji” (X. 27, 38).

Augustín stretol Boha a po celý svoj život ho natoľko zakusoval, že táto skutočnosť – ktorá je predovšetkým stretnutím s osobou, Ježišom – tak zmenila jeho život, ako mení životy toľkých žien a mužov, ktorým sa v každej dobe dostalo milosti stretnúť sa s ním. Modlíme sa, aby aj nám Pán dal túto milosť a umožnil nám takto nájsť svoj pokoj.

Preložila Mária Spišiaková

Benedikt XVI. sa prihovril účastníkom plenárneho zasadnutia Kongregácie pre náuku viery

Vatikán (31. januára, RV) – Svätý Otec vo štvrtok prijal na audiencii účastníkov plenárneho zasadnutia Kongregácie pre náuku viery. Ako uviedol vo svojom príhovore, kongregácia vydala minulý rok dva dôležité dokumenty, ktoré priniesli vieroučné upresnenia, týkajúce sa základných aspektov učenia o Cirkvi a evanjelizácie. Názov prvého dokumentu je „Odpovede na otázky týkajúce sa niektorých aspektov učenia o Cirkvi”. Benedikt XVI. poukázal na to, že II. vatikánsky koncil svojou dogmatickou konštitúciou *Lumen gentium* a dekrétmi o ekumenizme a o východných katolíckych cirkvách prispel výrazným spôsobom k hlbšiemu chápaniu katolíckej ekleziológie. Rozsiahlosť predmetu a novosť mnohých tém však naďalej vyvoláva teologickú reflexiu a ponúka stále nové príspevky, ktoré nie sú vždy odolné voči nesprávnym interpretáciám, vyvolávajúcim pochybnosti. Kongregácia pre náuku viery sa teda v dokumente rozhodla upresniť autentický význam niektorých ekleziologických výrazov *Magistéria*, čo Benedikt XVI. ocenil vo svojom príhovore.

Druhým dokumentom *dikastéria*, zverejneným v decembri 2007, na ktorého dôležitosť poukázal Svätý Otec, je „Vieroučná nóta o niektorých aspektoch evanjelizácie“. Ako zdôraznil, evanjelizácia je určená celému ľudstvu a konať ju neznamená len odovzdávať náuku, ale aj ohlasovať Krista slovami a skutkami, teda stať sa nástrojom jeho prítomnosti a činnosti vo svete. Benedikt XVI. ďalej poukázal na to, že v súčasnosti je potrebné s mimoriadnou pozornosťou sledovať závažné problémy, týkajúce sa biotiky. Ako uviedol, „nie je možné, aby Cirkev zasahovala pri každej novinke, ktorú prináša veda, ale má úlohu chrániť veľké hodnoty, ktoré sú v hre a oboznamovať veriacich a všetkých ľudí dobrej vôle s etickými a morálnymi princípmi a smernicami, týkajúcimi sa nových dôležitých otázok.“

-sg-

Benedikt XVI. ukrajinským biskupom: Pokračujte po ceste vystlanej modlitbami a trpezlivou láskou

Vatikán (1. februára, RV) – Vatikán (31. januára, RV) – V dňoch 28. januára – 2. februára sú na návšteve *Ad limina apostolorum* vo Vatikáne gréckokatolícki biskupi z Ukrajiny. Krajina má 48,5 milióna obyvateľov. Pokiaľ ide o vierovyznanie, takmer 30% obyvateľov sa hlási k pravoslávnenému náboženstvu, katolíkov je 10%, protestantov 3,5%, židov necelých 1% a najviac ľudí je bez vierovyznania – až 57,5%. Ako v rozhovore pre VR uviedol arcibiskup Kyjeva-Haliča kardinál Lubomyr Husar, krajina je po náboženskej stránke rozdelená na dve časti – západnú, v ktorej sa Gréckokatolíckej cirkvi darí pomerne dobre, a východnú, ktorá bola súčasťou Sovietskeho zväzu a v ktorej má Cirkev pri svojom pôsobení určité ťažkosti. Podľa kardinála je základnou prioritou výchova a vzdelávanie kleru a laikov.

V piatok sa prihovril gréckokatolíckym biskupom z Ukrajiny pápež Benedikt XVI. Vo svojom príhovore ocenil ich úsilie neustále podporovať a upevňovať jednotu a spoluprácu v rámci spoločenstva, aby spoločne mohli čeliť výzvam v oblasti pastorácie. „Obdivujem ušľachtilé dielo a neúnavné svedectvo, ktoré ponúkate svojmu ľudu a Cirkvi,“ uviedol Svätý Otec a zdôraznil, že je nesmierne dôležité povzbudzovať kňazov, aby nasledovali prchavé novoty sveta, ale aby spoločnosti ponúkali odpovede, ktoré na očakávania, týkajúce sa spravodlivosti a pokoja ľudského srdca, môže dať iba Kristus.

Poukázal na dôležitosť intelektuálnej a duchovnej rovinu formácie kňazov a zároveň biskupov povzbudil, aby sa usilovali zapájať do života Cirkvi aj laických veriacich, ktorí môžu výrazne prispieť k blahu celej ukrajinskej spoločnosti. Benedikt XVI. v príhovore spomenul aj potrebu ekumenického úsilia, pretože v tejto oblasti stále pretrvávajú prekážky a ťažkosti a biskupov vyzval, aby pred nimi „nestrácali odvalu, ale aby pokračovali po ceste, vystlanej modlitbami a trpezlivou láskou“.

-sg, dj-

Noví členovia vatikánskych dikastérií

Vatikán (28. januára, RV) – Pápež Benedikt XVI. v pondelok 28. januára vymenoval nového člena Kongregácie pre náuku viery. Stal sa ním prefekt Kongregácie pre východné cirkvi kardinál Leonardo Sandri. Zároveň Svätý Otec vymenoval dvoch členov Kongregácie pre východné cirkvi – kardinála Rogera Michaela Mahonyho a Edwarda Michaela Egana.

-dj-

Benedikt XVI. sa prihovoriť členom Pápežskej rady pre výklad textov zákonov

Vatikán (25. januára, RV) – V piatok sa vo Vatikáne končí dvojdňový kongres pri príležitosti 25. výročia Kódexu kánonického práva z roku 1983. Mal nielen preskúmať niektoré jeho normy, ale aj urobiť drobné úpravy niektorých jeho bodov. Členom Pápežskej rady pre výklad textov zákonov sa v tejto súvislosti prihovoriť pápež Benedikt XVI. Povedal, že „kongres si zadal významnú úlohu, lebo poukazuje na úzky vzťah medzi kánonickým právom a životom Cirkvi, ktorá je, ako to hovoril aj môj predchodca Ján Pavol II., ustanovená v jednote a ako taká potrebuje svoje pravidlá – či už pre jej hierarchickú a organickú štruktúru, ako aj pre fungovanie jej zverených funkcií... Podľa zákonov rozpoznávame Cirkev v jej podstate, rovnako ako aj jej nástrojovú a pastoračnú funkciu. Tak môže ísť za svojím cieľom, ktorým má byť dosiahnutie ‘salus animarum’ - teda zdravej duše. Zákony teda musia vychádzať z teológie a na druhej strane musia reagovať na dobové zmeny v živote Božieho ľudu a pritom zachovávať harmóniu s ostatnými cirkevnými zákonmi. Cirkevné právo je predovšetkým ‘Lex libertatis’ – teda zákon, ktorý nás robí slobodnými, aby sme mohli prílnúť ku Kristovi,“ dodal v závere Svätý Otec.

-sg-

Benedikt XVI.: Vedecký rozvoj musí byť aj pokrokom v láske

Vatikán (28. januára, RV) – Pápež Benedikt XVI. v pondelok prijal na audiencii účastníkov akademického kongresu, ktorý pod názvom Meniaca sa identita jednotlivca organizačne zastrešujú Akadémia vied v Paríži a Pápežská akadémia vied. Vo svojom príhovore sa Svätý Otec dotkol predovšetkým témy identita človeka vo vzťahu k Stvoriteľovi a vedeckému pokroku. Ako uviedol, “v našej dobe, v ktorej rozvoj vied priťahuje a zväzda možnosťami, ktoré ponúka, je dôležitá viac ako inokedy vychovávať svedomie našich súčasníkov, aby sa veda nestala kritériom dobra.”

Každý vedecký rozvoj podľa Svätého Otca musí byť aj pokrokom v láske a musí byť povolaný vložiť sa do služby človeku a ľudstvu. V tej láske, ktorej Ježiš je najdokonalejším vzorom. Dnes, keď “exaktné prírodné, ako aj humanitné

vedy” dosiahli mimoriadne pokroky v spoznávaní človeka a vesmíru, je potrebné odmietnuť pokušenie “úplne opísať identitu človeka”, ktorý naďalej má “svoje vlastné mystérium”. Ako zdôraznil Benedikt XVI., “žiadna veda nemôže povedať kto je človek, odkiaľ prichádza a kam smeruje.”

-dj-

Generálny predstavený jezuitov obnovil tradičný sľub poslušnosti pápežovi

Vatikán (28. januára, RV/ZENIT) – Benedikt XVI. považuje jezuitskú tradíciu obnovy sľubu poslušnosti voči pápežovi zo strany novozvoleného generálneho predstaveného za „dobrý zvyk“. Uviedol to v sobotu 26. apríla, keď na audiencii prijal novú hlavu Spoločnosti Ježišovej pátra Adolfa Nicolása. Podľa tradície je poslušnosť pápežovi v misijných záležitostiach štvrtým sľubom, ktorý jezuiti skladajú popri základných troch sľuboch chudoby, čistoty a poslušnosti. Páter Nicolás ho Svätému Otcovi odovzdal písomne a potvrdil „svoju osobnú úctu voči námestníkovi Krista, ako aj rešpekt celej Spoločnosti Ježišovej“ a vyjadril túžbu slúžiť Cirkvi na celom svete. Ako uvádza komuniké rehole, Benedikt XVI. povzbudil generálneho predstaveného jezuitov k pokračovaniu v dialógu s kultúrou, k evanjelizačnému úsiliu a k tomu, aby dbal na dôkladnú formáciu mladých jezuitov.

-pk-

Svätá stolica k leteckému nešťastiu v Poľsku

Vatikán (26. januára, RV) – Vatikánsky štátny sekretár kardinál Tarcisio Bertone zaslal v mene Svätého Otca sústrastný telegram vojenskému biskupovi Poľskej armády Mons. Tadeuszovi Ploskemu. Dôvodom bola letecká havária, ktorá sa stala večer 24. januára pri meste Štetín. Zahynulo pri nej 20 ľudí – 16 pasažierov, vracajúcich sa z konferencie o leteckej bezpečnosti vo Varšave a štyria členovia posádky. Pozostalých Svätý Otec v telegrame uistil o svojej duchovnej blízkosti a o modlitbách za tragicky zosnulých. Príčiny tretej najtragickejšej nehody v doterajšej histórii poľského letectva nie sú zatiaľ známe.

-dj-

Vatikán odmieta klonovanie ľudských embryí americkou spoločnosťou

Vatikán (19. januára, RV/CNS) – Kalifornská biotechnologická spoločnosť Stemagen 17. januára oznámila, že vyklonovala embryá z dospelých kožných buniek, za účelom získania kmeňových buniek pre vypestovanie náhradného ľudského tkaniva pre pacientov. Päť embryí údajne narástlo do pokročilého štádia, do bodu, keď by mohli byť implantované do maternice. Predstavitelia firmy uviedli, že nemajú záujem vytvárať klonované deti. Postup organizácie odsúdila Svätá stolica, ktorá klonovanie ľudských embryí označila za morálne neprípustné a nezmyselné. Ako uviedol predseda Pápežskej akadémie pre život Mons. Elio Sgreccia, „takéto klonovanie predstavuje najhorší druh zneužívania ľudskej bytosti.“

-pk-

Baziliku sv. Petra ročne navštívi 15-20 miliónov turistov

Vatikán (22. januára, RV) – Občianstvo mestského štátu Vatikán má v súčasnosti 546 ľudí, trvalý pobyt na území Vatikánu má 467 osôb – tieto čísla uviedol v uplynulých dňoch v rozhovore pre vatikánsky denník L'Osservatore Romano predseda Governatorátu mestského štátu Vatikán kardinál Giovanni Lajolo. Dodal, že tento rok sa začnú reštauračné práce na architektonických a umeleckých dielach na Námestí sv. Petra a na strechu Auly Pavla VI. budú inštalované slnečné kolektory, ktoré zabezpečia elektrickú energiu pre kompletné fungovanie tohto objektu. Podľa štatistických údajov, ktoré prezentoval kardinál Lajolo, sa pápež Benedikt XVI. vlani vo Vatikáne a v letnom sídle v Castel Gandolfo stretol s 2,8 miliónom pútnikov. Baziliku sv. Petra podľa odhadov navštívilo 15-20 miliónov turistov a Vatikánske múzea 4,3 milióna turistov.

-dj-

Kardinál Cordes o potrebe znižovať prevádzkové náklady charitatívnych organizácií

Vatikán (30. januára, RV/Zenit) – Cirkevné charitatívne organizácie môžu byť vzorom v tom, ako ich nízke prevádzkové náklady umožňujú, aby takmer všetky vyzbierané peniaze smerovali k núdznym.

Uviedol to kardinál Paul Cordes, predseda Pápežskej rady Cor Unum, ktorá koordinuje a podporuje svetové katolícke inštitúcie, zamerané na pomoc a dobrovoľníctvo. Na včerajšej tlačovej konferencii uviedol ako príklad organizáciu Caritas Taliansko, ktorej náklady na fungovanie za rok 2006 predstavujú 9% vyzbieraných príspevkov, u Maltézskych rytierov táto suma predstavuje 7% a v organizácii Pomoc Cirkvi v núdzi dokonca iba 6%.

Kardinál tieto náklady porovnal s civilnými charitatívnymi inštitúciami, kde sa prevádzkové náklady často vyšplhajú do výšky takmer 50%. Poznamenal, že by bolo vhodné v prípade vyhlásovania zbierok na pomoc pri likvidácii katastrof ako sú tsunami, uvádzať nielen číslo bankového účtu, ale aj percento z vyzbieranej sumy, ktoré si daná inštitúcia ponecháva pre svoju potrebu. Pápežská rada Cor Unum, ktorá vznikla z iniciatívy pápeža Pavla VI., počas roka 2007 priamo distribuovala finančnú pomoc vo výške 2 milióny USD.

-pk-

Pri príležitosti 150. výročia Lurdských zjavení je možné získať úplné odpustky

Dekrétom kardinála Jamesa Francisa Stafforda, hlavného penitenciára Apoštolskej stolice, vyhlásila 5. decembra 2007 Apoštolská penitenciária v mene Svätého Otca Benedikta XVI. možnosť v dňoch od 2. do 11. februára 2008 získať úplné odpustky v súvislosti s jubilejným rokom 150. výročia zjavenia Panny Márie v Lurdoch.

V dňoch od 2. do 11. februára 2008 získa úplné odpustky každý, kto pri zachovaní všeobecných podmienok navštívi v akomkoľvek kostole „lurdsú jaskyňu“ či zobrazenie Panny Márie Lurdskej určenej k verejnej úcte a zotrvá tam v modlitbe a zbožnom rozjímaní primeraný čas, pomodlí sa Otčenáš, Vyznanie viery a modlitbu zakončí vzývaním Panny Márie. Pod všeobecnými podmienkami sa rozumie prijatie sviatosti zmierenia, sv. prijímania, modlitba na úmysel Svätého Otca a je potrebné vylúčiť záľubu v akomkoľvek hriechu.

Dekrét tiež dopĺňa, že tí veriaci, ktorí nemôžu vyššie uvedené úkony uskutočniť pre „nemoc, starobu alebo z iného primeraného dôvodu“ získajú úplné odpustky, pokiaľ v čase od 2. do 11. februára s úmyslom splniť čo najskôr všeobecné podmienky navštívi vyššie uvedené miesta duchovne, pomodlí sa dané modlitby a „v dôvere zverí svoju nemoc a životné ťažkosti Bohu prostredníctvom Panny Márie“.

V Lurdoch je možné získať plnomocné odpustky počas celého roku.

-ej-

Organizačný výbor Svetových dní mládeže hľadá dobrovoľníkov

Austrália (25. januára, RV) – Organizačný výbor Svetových dní mládeže v Sydney, ktoré budú od 15. do 20. júla 2008, hľadá 8 000 dobrovoľníkov z celého sveta na miesta asistentov. Mali by pomáhať pútnikom pri tlmočení, vysvetľovaní, hľadaní ubytovania a stravy, či vypomáhať pri koordinovaní programov. Víťani sú dobrovoľníci z Austrálie aj zo zahraničia. Podmienkou je minimálny vek 18 rokov a môžu vypomáhať podľa vlastných možností – aj počas týždňa svetových dní, aj počas predchádzajúceho obdobia. Ako povedal šéf organizačného výboru Danny Casey, dobrovoľníci získajú okrem pracovnej skúsenosti aj uniformu, ruksak a zabezpečené cestovné a stravu. Ďalšie informácie sú na oficiálnej stránke svetových dní www.wyd2008.org/volunteer alebo na tel. č.: 0061/2/93905997. -sg-

V Barcelone sa chystá pochod „Za život, rodinu a slobodu“

Španielsko – (25. januára, RV/FIDES) – V nedeľu 27. januára sa zhromaždí asi 5000 ľudí, aby pred barcelonským kongresovým palácom vyjadrili svoj postoj k ochrane života pod heslom „Za život, za rodinu, za slobodu!“ Podujatie sa začne o 10:30 svätou omšou, ktorej bude predsedať arcibiskup Barcelony kardinál Lluís Martínez Sistach. Po jej skončení s prejavmi vystúpia predstavitelia organizácií, angažujúcich sa v oblasti ochrany života. Iniciátori podujatia uviedli, že jeho cieľom je „potvrdiť to, v čo veríme, podporiť hodnoty, ktoré bránime, ukázať spoločnosti, čo je dobré pre všetkých s ohľadom na život, rodinu, výchovu a vzdelávanie. Náš boj je aj bojom za slobodu, vrátane náboženskej slobody.“ -pk-

Hnutie Fokoláre na jeseň otvorí univerzitný inštitút

Taliansko (24. januára, RV/ZENIT) – Laické hnutie Fokoláre čoskoro prinesie jedinečný príspevok ku kultúre jednoty – Univerzitný inštitút Sophia, ktorý bude otvorený tento rok na jeseň. V školskom roku 2008-2009 sa začnú pripravovať prví adepti na získanie titulu Master v oblasti základov a perspektív kultúry jednoty. Inštitút, ustanovený pápežským dekrétom zo 7. decembra 2007, podpísaným prefektom Kongregácie pre katolícku výchovu kardinálom Zenonom Grocholewským, bude pôsobiť fokolárskom mestečku Loppiano blízko

Florencie. V prvom ročníku sa študenti sústredia na teológiu, filozofiu, spoločenské vedy a logicko-vedeckú racionalitu. V druhom ročníku dostanú možnosť vybrať si medzi filozoficko-teologickými a politicko-ekonomickými prednáškami. Ako sa uvádza v oficiálnom komuniké hnutia Fokoláre, inštitút bude „akademickým laboratóriom pre formáciu, štúdium a výskum, so silným zreteľom na svetlo evanjelia - inovatívnu príležitosťou pre ľudský a kultúrny rast.“ -pk-

Nové centrum pre veriacich Slovákov v Prahe

Komunita veriacich Slovákov žijúcich v Prahe je pomerne početná. Slovenské rímskokatolícke bohoslužby sa donedávna konali v Kostole sv. Uršule. V súčasnosti sa spoločenstvo schádza vo farskom Kostole sv. Jindřicha, Jindřišská ul., Praha 1 (svätá omša v nedeľu o 11.00 hod.). Duchovným správcom je P. Ladislav Radvanský.

Slovenské bohoslužby môžu veriaci navštevovať aj v Kostole sv. Prokopa na Sladkovského námestí v Prahe 3-Žižkov (každý prvý piatok v mesiaci o 18.00 hod.). O pastoračiu sa stará P. ICLic Miloš Szabo.

Gréckokatolícke sväte liturgie v slovenčine sa slávia v Kostole Najsvätejšej Trojice, Spálená ul., Praha 1 (pondelok, streda, piatok – o 18.00 hod.; nedeľa – o 10.30 hod.). Ako rektor tam pôsobí o. mitr. Kornel Baláž. V tomto chráme sa schádzajú slovenskí študenti každú stredu pri svätej liturgii a po nej. TS ČBK, Richard Vocel

Svätá stolica na pôde OSN k používaniu kazetových bômb

Švajčiarsko (31. januára, RV/ZENIT) – Vojenské ani finančné odôvodnenia pre používanie kazetových bômb nie sú prijateľné – uviedol to stály pozorovateľ Svätej stolice pri inštitúciách OSN v Ženeve arcibiskup Silvano Tomasi na zasadnutí odborníkov z krajín, ktoré prijali Konvenciu OSN. Konvencia zakazuje používať konvenčné zbrane, ktoré môžu spôsobiť extrémne zranenia. Ako uviedol, „skúsenosť ukazuje, že zákaz určitých kategórií zbraní na základe dohody s medzinárodnými organizáciami nikdy neohrozilo národnú bezpečnosť štátov... Skutočné nebezpečenstvo pramení skôr v prílišnom zbrojení a dôvere v schopnosť zbraní ochrániť bezpečnosť.“ Podľa štatistických údajov má v súčasnosti viac ako 70 krajín zásoby kazetových bômb. Asi 30% z nich pri použití nevybuchne a následne ešte dlhé roky ohrozujú ľudí, ktorí inkriminovanými miestami prechádzajú. -pk-

Čínski katolíci sa zapojili do Týždňa modlitieb za jednotu kresťanov

Čína (25. januára, RV/FIDES) – Čínski katolíci veľmi intenzívne prežívali uplynulý Týždeň modlitieb za jednotu kresťanov a nasledovali tak výzvu Svätého Otca, ktorú adresoval všetkým katolíkom sveta v príhovore pred nedeľnou modlitbou Anjel Pána. Modlitbové stretnutie sa konalo 19. januára v katedrále v Taipei, aj v diecéze Hongkong. Ako uviedol predseda tamojšej Komisie pre jednotu kresťanovu otec Xue Jun Hao, „počas uplynulých rokov sme boli svedkami zásadného rozvoja charizmatických skupín, katolíckych aj nekatólických, a to prispelo veľmi výrazne k úsiliu o jednotu. Členovia sú prevažne jednoduchí ľudia. Je dôležité zintenzívniť úsilie za jednotu zvlášť na úrovni najmenších cirkevných spoločenstiev. Zorganizovali sme rôzne iniciatívy, spojené s návštevami farností a púťami, na ktorých sa zúčastnili všetci miestni kresťania.“ -pk-

Americkí katolíci prispievajú na cirkevné projekty v európskych postkomunistických krajinách

USA (29. januára, RV/ZENIT) – Katolíci zo Spojených štátov amerických majú šancu podieľať sa na obnove Cirkvi v krajinách, kde dlhé roky panoval komunistický režim. Tohtoročná zbierka pre Cirkev v strednej a východnej Európe sa uskutoční 6. a 10. februára vo väčšine amerických farností. Jej hlavným mottom je citát z encykliky pápeža Benedikta XVI. Deus caritas est „Láska je jediným svetlom“. Tradícia zbierky vznikla krátko po páde totalitného režimu v európskych krajinách a doposiaľ na cirkevné projekty prispela vo výške 100 miliónov USD. Na základe tejto pomoci boli vybudované farnosti na takých odľahlých miestach, akým je napríklad ruský Magadan. Financie boli takisto použité na podporu seminárov, programov sociálnej služby, pastoračných centier, budovanie a rekonštrukciu kostolov a ohlasovanie evanjeliovkej zvesti prostredníctvom masmédií. -pk-

Bolívijská Cirkev pomáha obetiam záplav a zosuvov pôdy

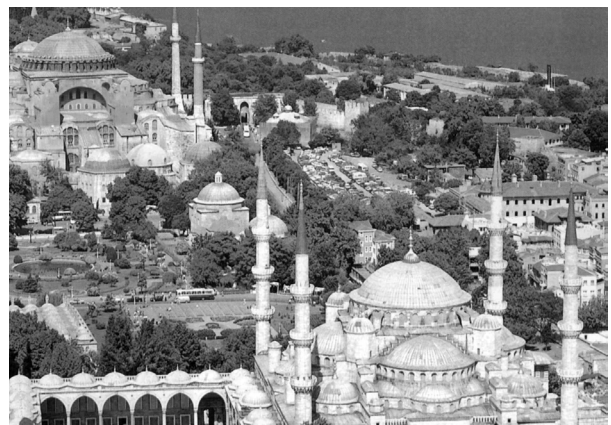
Bolívia (30. januára, RV/CNS) – Katolícka cirkev v Bolívii poskytuje humanitárnu pomoc obyvateľom, ktorí sú postihnutí zosuvmi pôdy a záplavami následkom

intenzívnych dažďov. Tie pretrvávajú už od decembra minulého roka. Veľké výkyvy v počasí sú pripisované studenému morskému prúdu La Nina, ktorý často nasleduje po teplom prúde El Nino v Tichom oceáne smerom od pobrežia južnej Ameriky. Ako uviedol Hugo Perez, národný riaditeľ organizácie Caritas pre krízové stavy, „Bolívia sa nachádza v zložitej situácii. Takmer 40 ľudí prišlo o život pri záplavách a viac ako 30 000 rodín stratilo svoje domovy, alebo utrpelo vážne škody. Poľnohospodárske straty zatiaľ vyčíslené neboli.“ Hoci január je v Bolívii tradične obdobím dažďov, krajina bola zasiahnutá zrážkami, ktoré vysoko prekročujú normálnu situáciu. Najviac postihnutá je oblasť Cochabamby, kde bolo postihnutých okolo 20 000 rodín. -pk-

Tureckí biskupi: Patríme k rôznym cirkvám, predovšetkým sme však všetci kresťania

Turecko (29. januára, RV/Zenit) – „Patríme k pravoslávnej, katolíckej, sýrskej, arménskej, chaldejskej i protestantskej cirkvi, predovšetkým sme však všetci kresťania. Na týchto základoch spočíva naša povinnosť byť svedkami. Nedovoľme, aby naše rozdiely vytvárali nedôveru a narušali jednotu viery, nedopusťme, aby tí, ktorí nie sú kresťanmi, sa obrátili ku Kristovi chrbtom kvôli nášmu rozdeleniu,“ uvádzajú v pastoračnom liste pri príležitosti blížiaceho sa Roka svätého Pavla (28. júna 2008 a potrvá do 29. júna 2009) tureckí biskupi. Názov dokumentu je „Pavol – svedok a apoštol kresťanskej identity“.

Biskupi vyzývajú kresťanov, žijúcich v Turecku, aby „zintenzívni dialóg s moslimským svetom, dialóg života, dialóg práce, dialóg náboženskej skúsenosti a vzájomnej teologickej výmeny“. Ten podľa pastoračného listu neznamená potláčanie vierovyznania toho druhého: „Skutočne sa naplnia vtedy, keď každý zostane sám sebou, udržiavac si svoju identitu a vieru nedotknutú.“ Kresťanov biskupi povzbudzujú, aby sa venovali štúdiu listov apoštola Pavla a aby pestovali ekumenické iniciatívy. -dj-

Nové kánonické usporiadanie Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku

Gréckokatolícka cirkev slávi 30. januára sviatok Troch svätých svätiteľov – sv. Bazila Veľkého, sv. Gregora Teológa a sv. Jána Zlatoústeho a práve na tento sviatok, v stredu 30. januára 2008, Svätý Otec Benedikt XVI. zriadil Gréckokatolícku metropoliu so sídlom v Prešove. Za prvého gréckokatolíckeho prešovského arcibiskupa a metropolitu vymenoval doterajšieho prešovského eparchu Mons. Jána Babjaka, SJ, ktorý bol za prešovského biskupa vymenovaný pápežom Jánom Pavlom II. dňa 11. decembra 2002 a vysvätený 6. januára 2003 v Bazilike sv. Petra v Ríme.

Zároveň Svätý Otec Benedikt XVI. v stredu 30. januára 2008 povýšil Košický apoštolský exarchát na Košickú eparchiu. Za prvého košického eparchu (sídelného biskupa) vymenoval doterajšieho košického apoštolského exarchu Mons. Milana Chautura, CSSR, ktorý bol vymenovaný za biskupa 11. januára 1992 a vysvätený vtedajším prešovským biskupom Mons. Jánom Hirkom 29. februára 1992 v Prešove. Do roku 1997 bol pomocným biskupom v Prešove a za košického apoštolského exarchu ho menoval Ján Pavol II., keď vyčlenením z Prešovskej eparchie zriadil 21. februára 1997 Košický apoštolský exarchát.

Dňa 30. januára 2008 Svätý Otec Benedikt XVI. zároveň vyčlenením z Prešovskej eparchie ustanovil novú gréckokatolícku eparchiu so sídlom v Bratislave – Bratislavskú

eparchiu. Za prvého gréckokatolíckeho bratislavského eparchu vymenoval Mons. Petra Rusnáka (na snímke).

Svätý Otec Benedikt XVI. novým kánonickým usporiadaním Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku zavŕšil 190 ročnú etapu histórie Prešovskej eparchie, ktorá bola vyčlenená z Mukačevskej eparchie a zriadená 22. septembra 1818 bulou Relata semper pápeža Pia VII. (Pius VII.). Ale zároveň je to aj potvrdenie viac ako 1100 ročnej histórie gréckokatolíkov na našom území, ktorá sa odvíja od misie sv. slovanských apoštolov Cyrila a Metoda.

Zrealizovala sa tak aj túžba, ktorú už 2. 9. 1937 vyjadril pápež Pius XI. vo svojej bule Ad ecclesiastici regiminis incrementum“ slovami: „akonáhle to bude možné uskutočniť, zriadi Apoštolský Stolec v Československej republike dve nové metropolitné sídla, jedno latinského obradu a druhé východného obradu“.

Gréckokatolíci na Slovensku si v tomto roku pripomenú aj 40. výročie od obnovenia pôsobenia Gréckoka-

tolíckej cirkvi v bývalom Československu v roku 1968 po osemnástich rokoch prenasledovania, kedy bola táto cirkev od roku 1950 totalitným režimom postavená mimo zákon a nemohla verejne pôsobiť. Jej biskupi, kňazi, ale aj mnohí veriaci laici boli uväznení, perzekvovaní a vyhnaní do vyhnanstva. Mnohí počas tých rokov zahynuli, ale zostali verní Bohu, Katolíckej cirkvi a svojmu svedomiu. Utrpenie tejto cirkvi sa premietlo aj do zdecimovaného počtu veriacich, ktorých počet však z Božej milosti a kvalitnou pastoračnou službou mnohých kňazov postupom rokov narastá.

Vytvorenie Gréckokatolíckej metropolie sui iuris (svojho práva) so sídlom v Prešove s vymenovaním jej prvého arcibiskupa a metropolitu, povýšenie Košického apoštolského exarchátu na eparchiu s vymenovaním jej prvého eparchu a zriadenie novej eparchie v Bratislave s vymenovaním jej prvého biskupa je zo strany Svätej stolice veľkým vyznamenaním pre Gréckokatolícku cirkev na Slovensku, ocenením jej osobitného svedectva o jednote s Rímskou cirkvou počas prenasledovania totalitným režimom v päťdesiatych rokoch 20. storočia. Je to historická a zároveň nadčasová udalosť. Metropolitné zriadenie umožní Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku byť rovnocennejším partnerom v spoločenskom ako aj ekumenickom dialógu v našom regióne.

Vďačnosť gréckokatolíkov je na prvom mieste nasmerovaná k Bohu a k Presvätej Bohorodičke, ako aj k blaženým gréckokatolíckym mučeníkom: prešovskému biskupovi Pavlovi Petrovi Gojdičovi, OSBM, jeho pomocnému biskupovi Vasil'ovi Hopkovi a rehoľnému kňazovi Metodovi Dominikovi Trčkovi, CSSR. Naša vďačnosť patrí Svätému Otcovi Benediktovi XVI., Kongregácii pre východné cirkvi a tiež bývalému apoštolskému nunciovi na Slovensku arcibiskupovi Mons. Henrykovi Józefovi Nowackému. **Lubomír Petrik**

Štatistické údaje o počte veriacich, kňazov, rehoľníkov a rehoľnív a farností v Gréckokatolíckej cirkvi

Počet gréckokatolíkov na Slovensku: cca 250 000

Prešov: cca 140 000 veriacich

Košice: cca 90 000 veriacich

Bratislava: cca 20 - 25 000 veriacich

Počet gréckokatolíckych kňazov na Slovensku v aktívnej službe (bez rehoľníkov): 376

Prešov: 226 kňazov

Košice: 137 kňazov

Bratislava: 13 kňazov

Počet rehoľníkov a rehoľnív v Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku: 164

Počet farností Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku: 266

Prešov: 160 farností

Košice: 92 farností

Bratislava: 14 farností

Deväť Slovákov získalo ocenenie štátu Izrael

„Nemôžeme mlčať. Mlčanie by zatienilo utrpenie židov, ale aj hrdinstvo záchrancov z radov majoritnej slovenskej spoločnosti počas Druhej svetovej vojny,“ týmito slovami otvoril stretnutie odovzdávania ocenenia a titulu udeľovaného Štátom Izrael a Yad Vashem v Jeruzaleme Spravodlivý medzi národmi, ktoré sa uskutočnilo 27. januára 2008 v Bratislave veľvyslanec Izraela na Slovensku Zeev Boker. Titul in memoriam získalo deväť Slovákov, medzi ktorými bol aj prvý slovenský biskup, blahoslavený biskup Pavel Peter Gojdič.

„Verím, že už čoskoro sa tieto rady rozrastú o ďalších gréckokatolíckych kňazov, ktorým právom patrí toto ocenenie,“ uviedol pre TK KBS prešovský eparcha Mons. Ján Babjak, podľa ktorého existujú ďalší gréckokatolícki kňazi, ktorí sa pričínili o záchranu ľudských životov židov. „Pre mňa je to výzva, aby som viedol svojich veriacich v tom duchu, v ktorom ich viedol blahoslavený Pavel Peter Gojdič; v duchu lásky, v duchu znášateľnosti a v duchu ekumenizmu,“ dodal na záver. Biskup Babjak venoval izraelskému veľvyslancovi Zeevovi Bokerovi ikonu bl. biskupa mučeníka Pavla Petra Gojdiča, ktorú napísal Vincent Luca, predseda Spolku ikonopiscov Slovenska sv. Cyrila a Metoda v Košiciach. Medaila s menom blahoslaveného Gojdiča bude uložená v múzeu na Gréckokatolíckom biskupskom úrade v Prešove.

Medzi ďalšími ocenenými boli Imrich Adam zo Sabinova, Jozef a Magdaléna Krivosudský z Veľkého Bábú okres Nitra, Gregor Polko z Lietavskej Lúčky okres Žilina, Viktor a Ema RuttKayovci zo Žiliny, Ondrej a Elena Rapčanovci z dediny Utekáč. Prítomným, medzi ktorými boli významní štátni a cirkevní predstavitelia sa prihovril prezident SR Ivan Gašparovič, premiér vlády SR Robert Fico a predseda Národnej rady SR Pavol Paška. Izraelský veľvyslanec na záver stretnutia odovzdal príbuzným ocenených medailu nesúcu ich meno, ktoré bude vytesané aj do Múru cti v Záhrade Spravodlivých v Yad Vashem v Jeruzaleme a certifikát.

Ocenenie Spravodlivý medzi národmi je významné uznanie Štátu Izrael ľudom nežidovského pôvodu,

ktorí riskovali svoj život, aby zachránili Židov počas druhej svetovej vojny. Doteraz bolo na základe výpovedí svedkov a historických materiálov udelené viac ako 22-tisíc ľudom. Zároveň 27. január bol Organizáciou Spojených Národov vyhlásený za Medzinárodný deň spomienky na Holokaust.

-ej-/ snímka -pz-

Arcibiskup Sokol požehnal trnavským vinárom mladé víno

Historické pivničné priestory Západoslovenského múzea sa v piatok stali miestom slávnostného aktu požehnanie vína z novej úrody. Okolo 80 vzoriek od producentov vína z trnavského regiónu požehnal arcibiskup Ján Sokol spoločne so sekretárom ABÚ Tiborom Hajdu a riaditeľom Spolku sv. Vojtecha Vendelínom Plevom.

Na piatkové stretnutie, na ktorom sa tiež hodnotil vinohradnícky rok 2007 v regióne, priniesol každý vinár tri vzorky nápoja zo svojej produkcie, z ktorých dve boli určené na degustáciu po posvätení a jednu požehnanú fľašku si vinári odniesli do svojich pivníc ako symbol novej úrody.

Vinárska tradícia v Trnave má niekoľkostoročnú históriu. Výroba a obchod s vínom sa v stredoveku významne podieľali na hospodárstve prvého slovenského kráľovského mesta a blízkeho regiónu. Trnava sa snažia o návrat k tradíciám a jedným z oživených podujatí je tiež slávnostné požehnanie mladých vín, ktoré má v katolíckej cirkvi dlhú tradíciu.

Jozef Polešenský

Zomrel Mons. Vincent Malý

V sobotu, 26. januára zomrel vo veku 85 rokov Mons. PhDr.h.c. Vincent Malý, apoštolský protonotár.

Mons. Vincent Malý sa narodil 3. septembra 1922 v Čiernych Kľačanoch. Sviatosť kňazstva prijal 22. júna 1947. Po kňazskej vysviacke pôsobil ako kaplán vo farnostiach Pribeta a v Levice, ako farský administrátor a neskôr farár vo farnostiach Bratislava – Trnávka, Trnava – Kopánka a Lužianky.

Okrem neúnavnej pastoračnej činnosti sa zaslúžil o preklady liturgických kníh do slovenčiny. Od roku 1990 pôsobil ako odborný asistent na katedre Liturgiky na Rímskokatolíckej Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte UK v Bratislave a zároveň bol tajomníkom Slovenskej liturgickej komisie. Bol dlhoročný šéfredaktor časopisu Liturgia.

Pohrebna sv. omša za zosnulého Mons. Vincenta Malého sa konala v stredu, 30. januára 2008 v Lužiankach, popoludní o 15.00 hodine sv. omša v Čiernych Kľačanoch a následne pohrebné obrady. ABÚ Trnava

Hodové oslavy vo väznici pre mladistvých v Sučanoch

Dňa 30. januára sa v Ústave na výkon trestu odňatia slobody pre mladistvých v Sučanoch uskutočnila odpustová slávnosť pri príležitosti nadchádzajúceho sviatku sv. Jána Boska, ktorému je zasvätená aj miestna väzenská kaplnka. Slávnostnú bohoslužbu za prítomnosti mladistvých odsúdených celebroidal ordinár OS a OZ SR Mons. František Rábek spolu s miestnym väzenským kaplánom Petrom Halkocim, ale aj s kňazmi rehoľnej spoločnosti Saleziánov Don Bosca, ktorí podporujú prevýchovu odsúdených, pod vedením provinciálneho vikára Don Karola Maníka a Don Juraja Malého, budúceho väzenského kaplána ústavu. Ordinár v homílii povzbudil odsúdených k odhodlanosti konať dobro a zriekať sa konania zla. Po svätej omši sa v spoločenskej sále uskutočnila akadémia pri príležitosti 120. výročia úmrtia Don Bosca, na ktorú si program nacvičili samotní mladiství odsúdení pod vedením väzenského kaplána a pedagógov ústavu. Na väzenských hodoch sa zúčastnil aj riaditeľ ústavu Juraj Bačík a zástupcovia vedenia ústavu, pričom riaditeľ odsúdených povzbudil a poďakoval im za hudobné a recitačné vystúpenia, ako aj za životopisné pásmo o Don Boscovi. Na záver ordinár udelil prítomným požehnanie. **Tibor Ujlacký**

Akadémia sv. Tomáša Akvinského v Spišskej Kapitule

Vo veľkej aule Kňazského seminára biskupa Jána Vojtaššáka v Spišskej Kapitule - Spišskom Podhradí sa v nedeľu 27. januára 2008 konala slávnostná akadémia na počesť sv. Tomáša Akvinského, patróna bohosloveckých fakúlt. Hlavným bodom programu bola prednáška profesora kánonického práva a súdneho vikára spišskej diecézy Jána Dudu s názvom Profil Ferka Skyčáka, ktorou poukázal na aktuálnosť myšlienok tohto tomistického filozofa a teológa pre dnešok. „Existovať ako mysliteľská osobnosť znamená mať nápady, idey, riešenia, musieť vedieť reagovať správne na vzniknuté situácie. A ešte predtým ich správne odhaliť, analyzovať, mať určitú intuíciu, predvídať veci, ako by sa mohli eventuálne vyvíjať a potom predovšetkým vedieť osloviť iných myšlienkami a aj ich argumentačne presvedčiť. Bol do istej miery tým, kto bol zjednocujúcim princípom,“ povedal Ján Duda. Ďalším bodom programu bola kritická reflexia Ferka Skyčáka s názvom Sv. Tomáš na prelome časov. Slávnost-

nú atmosféru vytvárala spevom Schola Canthorum a v závere sa všetkým poďakoval rektor seminára Jozef Jarab. Slávnosti sa zúčastnili aj pomocní biskupi, kňazi žijúci v Spišskej Kapitule a okolí, bohoslovci a rehoľné sestry.

Roman Vitko

Hospic Božieho Milosrdenstva v Banskej Bystrici možno podporiť sms-kou

Zaslaním darcovskej sms správy sa môžu dobrovoľní prispievatelia zúčastniť na tvorbe nového hospicu v Dome Božieho Milosrdenstva v Banskej Bystrici. Správu v hodnote tridsať slovenských korún s textom DMS HOSPIC je potrebné zaslať na číslo 877 od 1. do 29. februára 2008. V Hospici Božieho Milosrdenstva sa budú aplikovať prvky paliatívnej medicíny a ošetrovateľskej, psychologickéj, spirituálnej a terminálnej starostlivosti. Personál zariadenia bude venovať svoju pozornosť aj príbuzným klientov hospicu. Prvých klientov hospic prijme už začiatkom apríla 2008.

Nezisková organizácia Renovatio – Nova, podporujúca budovanie sociálneho komplexu Dom Božieho Milosrdenstva, získala v spolupráci so záujmovým združením Fórum donorov účasť na projekte Donors Message Service. Darcovská sms-ka je jeden zo spôsobov, ako sa môže verejnosť zapojiť do charitatívno-sociálneho diela. V jeho centre sú trpiace osoby s nevyliciteľným ochorením, ktoré potrebujú paliatívnu starostlivosť. **-zj-**

Zomrel Jozef Stanček kňaz Nitrianskej diecézy

V sobotu 26. januára 2008 o 12.30 hod. v nemocnici zaopatrený sviatosťami vo veku 73 rokov odovzdal svoju dušu Stvoriteľovi kňaz Nitrianskej diecézy veľadôstojný pán Jozef Stanček. Pohrebné obrady sa konali vo štvrtok 31. januára 2008 o 10.00 hod. vo farskom kostole vo Valaskej Belej. Pohrebnú svätú omšu celebroidal nitriansky biskup Mons. Viliam Judák. Telesné ostatky uložili na miestnom cintoríne.

Vdp. Jozef Stanček sa narodil 06. 01. 1935 v Kamennej Porube. Za kňaza bol ordinovaný 23. 06. 1968. Po kňazskej vysviacke pôsobil ako kaplán vo farnostiach Skačany, Bánovce nad Bebravou, Pruské, Ilava. Ako farský administrátor vo Valaskej Belej na dôchodku Dubnica nad Váhom. **BÚ Nitra**

Riaditeľ TK KBS: CSI Lic. Jozef KOVÁČIK, Domáci servis: Eva JANOŠÍKOVÁ, Grafická úprava a monitoring: Jolana ŠINAJOVÁ, Fotoservis: Mgr. Peter ZIMEN
Adresa: Konferencia biskupov Slovenska, P.O. Box 113, 814 99 Bratislava, Telefón: 02 / 54435 380, Fax: 02 / 54433 292, e-mail: tkkbs@kbs.sk,
Internetová verzia spravodajstva TK KBS - www.tkkbs.sk